

ZAKON

O PROSVETNOJ INSPEKCIJI

I. UVODNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se posebnosti postupka i položaja inspekcije u oblasti prosvete (u daljem tekstu: prosvetna inspekcija).

Predmet inspekcijskog nadzora

Član 2.

Prosvetna inspekcija u vršenju inspekcijskog nadzora ispituje primenu zakona i drugih propisa u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, obrazovanja odraslih, dualnog obrazovanja, visokog obrazovanja, udžbenika i učeničkog i studentskog standarda.

Rodna ravnopravnost u jeziku

Član 3.

Termini izraženi u ovom zakonu u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.

Svrha prosvetne inspekcije

Član 4.

Svrha prosvetne inspekcije je da, saglasno utvrđenim nadležnostima, obezbedi ostvarivanje javnog interesa i nesmetano obavljanje delatnosti u oblastima koje su predmet nadzora.

Inspekcijski nadzor u oblasti prosvete

Član 5.

Poslove prosvetne inspekcije obavlja inspektor (u daljem tekstu: prosvetni inspektor) u ministarstvu nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja, u organu pokrajinske uprave nadležne za poslove obrazovanja i vaspitanja i gradskom i opštinskom organu nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja.

Nadzor nad radom prosvetne inspekcije u obavljanju poverenih poslova vrši ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja i vaspitanja, odnosno organ pokrajinske uprave nadležan za poslove obrazovanja i vaspitanja, u skladu sa ovim zakonom.

Uslovi za prosvetnog inspektora

Član 6.

Prosvetni inspektor može biti lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (master akademske studije, master strukovne studije i specijalističke akademske studije), po propisu koji uređuje visoko obrazovanje, počev od 10. septembra 2005. godine, odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine, po propisu koji je uređivao visoko obrazovanje do 10. septembra 2005. godine i koje ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

Lice iz stava 1. ovog člana je u obavezi da položi državni stručni ispit i ispit za inspektora.

II. POSLOVI PROSVETNE INSPEKCIJE

Član 7.

Prosvetna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primenom zakona i drugih propisa kojima se uređuje organizacija i način rada ustanova predškolskog vaspitanja i obrazovanja i osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, a naročito u pogledu:

- 1) postupanja ustanove u pogledu sprovođenja zakona, drugih propisa u oblasti obrazovanja i vaspitanja i opštih akata;
- 2) ostvarivanja prava i obaveza zaposlenog, učenika i njegovog roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika, utvrđenih propisima u oblasti obrazovanja i vaspitanja;
- 3) ostvarivanja zaštite prava deteta i učenika, njegovog roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika i zaposlenog;
- 4) obezbeđivanja zaštite deteta, učenika i zaposlenog od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, kao i ponašanja koje vređa ugled, čast ili dostojanstvo i stranačkog organizovanja i delovanja;
- 5) postupka upisa i poništavanja upisa u školu;
- 6) ispunjenosti propisanih uslova za sprovođenje ispita;
- 7) vođenja propisane evidencije koju vodi ustanova i utvrđivanje činjenica u postupku poništavanja javne isprave koju izdaje ustanova.

U postupku verifikacije ustanove, obrazovnog profila, ostvarivanja nastavnih planova i programa, proširene delatnosti ustanove, statusne promene i promene naziva i sedišta ustanove, prosvetna inspekcija ispituje ispunjenost uslova i postupa u okviru svojih ovlašćenja. Kada utvrđuje ispunjenost uslova u postupku verifikacije ustanove, za osnovnu i proširenu delatnost, prosvetni inspektor zapisnikom konstatuje da li ustanova ispunjava uslove, u skladu sa zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja i propisa donetih na osnovu tog zakona i o tome obaveštava organ nadležan za donošenje rešenja u postupku verifikacije ustanova.

Poslovi inspekcijskog nadzora nad radom poslodavca za učenje kroz rad

Član 8.

Prosvetna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad radom poslodavca za učenje kroz rad učenika, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Poslovi inspekcijskog nadzora nad radom ustanova za obrazovanje odraslih i javno priznatih organizatora aktivnosti

Član 9.

Prosvetna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primenom zakona i drugih propisa kojima se uređuje organizacija i način rada ustanova za obrazovanje odraslih i javno priznatih organizatora aktivnosti, a naročito u pogledu:

- 1) postupka i uslova za izdavanje odobrenja osnovnoj i srednjoj školi i drugoj organizaciji, radi sticanja statusa javno priznatog organizatora aktivnosti;
- 2) postupka za izmenu odobrenja, statusne promene, promene sedišta, odnosno objekta ili kada javno priznati organizator uvodi novu aktivnost obrazovanja odraslih i
- 3) oduzimanja odobrenja za status javno priznatog organizatora aktivnosti.

Poslovi inspekcijskog nadzora nad radom visokoškolskih ustanova

Član 10.

Prosvetna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primenom zakona i drugih propisa kojima se uređuje organizacija i način rada ustanova visokoškolskog obrazovanja, a naročito u pogledu:

- 1) obavljanja delatnosti visokog obrazovanja, u skladu sa dozvolom za rad;
- 2) upisa studenata;
- 3) postupka izbora organa upravljanja i poslovođenja i načina njihovog rada;
- 4) postupka izbora u zvanje i prijema u radni odnos nastavnika i saradnika i radnog angažovanja nastavnika i saradnika;
- 5) vođenja propisane evidencije.

Poslovi inspekcijskog nadzora nad radom ustanova u oblasti učeničkog i studentskog standarda

Član 11.

Prosvetna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primenom zakona, drugih propisa i opštih akata kojima se uređuje organizacija i način rada ustanova učeničkog i studentskog standarda, osim kontrole koja se odnosi na stručno – pedagošku proveru rada ustanove, a naročito u pogledu:

- 1) ispunjenosti uslova u pogledu prostora, opreme, potrebnih stručnih i drugih zaposlenih za početak rada i obavljanje delatnosti ustanova učeničkog i studentskog standarda;
- 2) ostvarivanja prava i obaveza učenika, njihovih roditelja, staratelja i drugog zakonskog zastupnika, studenata, vaspitača, stručnih saradnika, direktora i drugih zaposlenih;
- 3) postupka prijema u ustanovu i izdavanja učeničke i studentske legitimacije;
- 4) vođenja propisane evidencije u ustanovi.

Poslovi inspekcijskog nadzora nad radom zavoda

Član 12.

Prosvetna inspekcija u vršenju inspekcijskog nadzora nad radom zavoda vrši kontrolu rada u pogledu sprovođenja zakona kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja, posebnih zakona u oblasti obrazovanja, drugih propisa u oblasti obrazovanja i vaspitanja i opštih akata.

Poslovi inspekcijskog nadzora nad radom centara za stručno usavršavanje

Član 13.

Prosvetna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad radom centara u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja, drugim zakonom, podzakonskim i opštim aktom.

Poslovi inspekcijskog nadzora nad neregistrovanim subjektom

Član 14.

Neregistrovanim subjektom, u smislu ovog zakona, smatra se svaki subjekt koji obavlja delatnost obrazovanja i vaspitanja, a koji nije upisan u registar u skladu sa zakonom i koji nema propisanu saglasnost za obavljanje delatnosti.

Ovlašćenja prosvetnog inspektora

Član 15.

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora iz čl. 7 – 14. ovog zakona, prosvetni inspektor naročito:

- 1) nalaže zapisnikom otklanjanje nepravilnosti i nedostataka u određenom roku;
- 2) naređuje rešenjem izvršenje mere koja je naložena zapisnikom, a nije izvršena;
- 3) zabranjuje rešenjem sprovođenje radnji nadziranom subjektu koje su suprotne ovom zakonu, zakonu kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja, posebnom zakonu i opštem aktu;
- 4) privremeno zabranjuje rešenjem rad ustanove koja obavlja delatnost, a ne ispunjava zakonom propisane uslove u pogledu prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih radnika;
- 5) podnosi prijavu nadležnom organu zbog postojanja sumnje da je učinjeno krivično delo, privredni prestup, zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno povredu zabrane diskriminacije, zabrane nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i zabrane stranačkog organizovanja;
- 6) obaveštava drugi organ ako postoje razlozi za preduzimanje mera za koje je taj organ nadležan;
- 7) vrši uvid u javne isprave i podatke iz registara i evidencija koje vode nadležni državni organi, organi autonomne pokrajine i organi jedinice lokalne samouprave i drugi imaoci javnih ovlašćenja ako su neophodni za inspekcijski nadzor, a nije mogao da ih pribavi po službenoj dužnosti, u skladu sa zakonom;
- 8) vrši uvid u ličnu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom koja je podobna da se identifikuju ovlašćena lica u nadziranom subjektu kao i druga zaposlena lica;
- 9) uzima pisane izjave ovlašćenih lica u nadziranom subjektu i drugih zaposlenih lica i poziva ih da daju pisane izjave o pitanjima od značaja za inspekcijski nadzor;
- 10) nalaže nadziranom subjektu da u ostavljenom roku stavi na uvid opšte i pojedinačne akte, evidencije, ugovore i drugu dokumentaciju nadziranog subjekta od značaja za inspekcijski nadzor, a u obliku u kojem ih nadzirani subjekt poseduje i čuva;
- 11) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom.

Pored ovlašćenja iz stava 1. ovog člana, prosvetni inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora nad radom visokoškolske ustanove ima ovlašćenja da:

- 1) poništi upis studenata u prvu godinu studija preko broja studenata utvrđenog u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje;
- 2) poništi upis studenata koji je obavljen suprotno odredbama zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje;

3) privremeno zabrani obavljanje delatnosti visokog obrazovanja, odnosno izvođenje studijskog programa pravnom licu koje tu delatnost obavlja suprotno odredbama zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje, uverenju o akreditaciji, odnosno dozvoli za rad;

4) predloži ministru nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja razrešenje organa poslovođenja, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje;

5) izrekne opomenu i naloži ili predloži mere i ostavi primereni rok za otklanjanje uočenih nezakonitosti;

6) u slučaju nepostupanja visokoškolske ustanove po aktu iz tačke 5) ovog stava, donosi rešenje kojim izriče mere za otklanjanje nezakonitosti i štetnih posledica i ispunjavanje propisanih obaveza;

7) predloži ministru nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja razrešenje organa poslovođenja samostalne visokoškolske ustanove, koja u svom sastavu nema visokoškolske jedinice, ako nije postupio po aktu iz stava 2. tačka 6) ovog člana, odnosno da predloži rektoru da preduzme mere u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje ako dekan nije postupio po aktu iz tačke 6) ovog stava.

8) nadležnom pravosudnom organu podnese krivičnu prijavu, prijavu za privredni prestup, odnosno zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno izda prekršajni nalog ako kod nadziranog subjekta otkrije nezakonitost koja je kažnjiva po zakonu ili drugom propisu;

9) podnese prekršajnu prijavu protiv pravnog lica koje u pravnom prometu istupa pod nazivom visokoškolske ustanove u skladu sa odredbama zakona koji uređuje visoko obrazovanje, a koje nema dozvolu za rad izdatu u skladu sa zakonom;

10) vrši proveru verodostojnosti javne isprave koju izdaje visokoškolska ustanova;

11) preduzima druge mere za koje je odredbama zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje ili drugim propisom ovlašćen.

Inspekcijski i stručno-pedagoški nadzor

Član 16.

Prosvetna inspekcija u obavljanju poslova iz svog delokruga, saraduje sa organizacionom jedinicom ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja i vaspitanja u čijem delokrugu je obavljanje stručno – pedagoškog nadzora, u cilju ostvarivanja i zaštite prava i obaveza dece i učenika, njihovih roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika i zaposlenih.

Postupak inspekcijskog nadzora pokreće se u skladu sa odredbama zakona kojim je uređen inspekcijski nadzor, kao i na osnovu inicijative prosvetnog savetnika kada u postupku stručno – pedagoškog nadzora utvrdi nepravilnosti u radu ustanove, u skladu sa zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja, posebnim zakonima, podzakonskim i drugim aktima.

III. POVERAVANJE POSLOVA

Ovlašćenja ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja i vaspitanja prema organima kojima su povereni poslovi inspeksijskog nadzora

Član 17.

Prosvetni inspektor ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja i vaspitanja u odnosu na organe kojima je povereno vršenje inspeksijskog nadzora, ima sledeća ovlašćenja:

- 1) priprema ministru nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja predlog rešenja po žalbi protiv rešenja opštinske, odnosno gradske uprave donetog u vršenju inspeksijskog nadzora;
- 2) ostvaruje neposredan nadzor nad radom prosvetnog inspektora;
- 3) izdaje obavezne instrukcije za izvršavanje zakona i drugih propisa, za vršenje poslova i kontroliše njihovo izvršavanje;
- 4) organizuje zajednički nadzor sa inspektorima u organima kojima je povereno vršenje inspeksijskog nadzora;
- 5) traži izveštaje, podatke i obaveštenja o vršenju poverenih poslova inspeksijskog nadzora;
- 6) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom kojim se na opšti način uređuje inspeksijski nadzor i zakonom kojim se uređuje državna uprava.

U vršenju nadzora nad radom organa kome je povereno vršenje inspeksijskih poslova, prosvetni inspektor ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja i vaspitanja vrši neposredan uvid u ispunjenost uslova iz člana 6. ovog zakona, rad i postupanje prosvetnog inspektora, zapisnički konstatuje utvrđene nepravilnosti i određuje mere i rokove za njihovo otklanjanje.

Nepostupanje po merama za otklanjanje nepravilnosti iz stava 2. ovog člana predstavlja težu povredu dužnosti.

Ukoliko prosvetni inspektor ne otkloni nepravilnosti utvrđene zapisnikom u datom roku, prosvetni inspektor ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja i vaspitanja je ovlašćen da, u skladu sa zakonom, predloži pokretanje disciplinskog postupka protiv tog inspektora, kao i protiv njegovog neposrednog rukovodioca. Prosvetni inspektor ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja i vaspitanja ovlašćen je i da, u skladu sa zakonom, predloži udaljenje s rada ovih službenih lica protiv kojih se pokrene disciplinski postupak.

Poveravanje poslova opštinskoj i gradskoj upravi

Član 18.

Poslove prosvetne inspekcije, propisane čl. 7 – 9. i čl. 13. i 14. ovog zakona, kao poverene, obavlja opštinska odnosno gradska uprava.

Više opštinskih uprava može organizovati zajedničku prosvetnu inspekciju. Svaki prosvetni inspektor te zajedničke prosvetne inspekcije je mesno nadležan za celu teritoriju (područje) za koju je zajednička inspekcija organizovana.

Ministarstvo vrši neposredan inspeksijski nadzor ako ga opštinska, odnosno gradska uprava ne vrši, odnosno, ako u jedinici lokalne samouprave nije organizovan inspeksijski nadzor, a na teret sredstava jedinice lokalne samouprave.

Po žalbi protiv rešenja opštinske, odnosno gradske uprave donetog u vršenju inspekcijskog nadzora rešava ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja i vaspitanja.

Ovlašćenja nadležnog ministarstva prema organima kojima su povereni poslovi, propisana članom 17. ovog zakona, kao i poslovi republičke prosvetne inspekcije i rešavanja po žalbi protiv prvostepenih rešenja, koji su propisani st. 3. i 4. ovog člana, poveravaju se autonomnoj pokrajini za jedinice lokalne samouprave na teritoriji autonomne pokrajine.

Poveravanje poslova u oblasti visokog obrazovanja i učeničkog i studentskog standarda

Član 19.

Poslove inspekcijskog nadzora nad radom visokoškolskih ustanova na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, utvrđene članom 10. i članom 15. st. 1. i 2. ovog zakona, kao poverene, obavlja preko svojih organa Autonomna pokrajina Vojvodina.

Poslove inspekcijskog nadzora nad zakonitošću rada ustanova učeničkog i studentskog standarda, na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, utvrđene čl. 11. i članom 15. stav 1. ovog zakona, kao poverene, obavlja preko svojih organa Autonomna pokrajina Vojvodina.

IV. PLANIRANJE INSEKCIJSKOG NADZORA

Plan inspekcijskog nadzora

Član 20.

Godišnji plan inspekcijskog nadzora donosi se za školsku odnosno radnu godinu čije je trajanje utvrđeno zakonom iz oblasti obrazovanja i vaspitanja.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Započeti postupci

Član 21.

Postupci inspekcijskog nadzora započeti pre stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama propisa koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog zakona.

Donošenje podzakonskih akata

Član 22.

Ministar nadležan za poslove obrazovanja i vaspitanja će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti akt o utvrđivanju potrebnog broja prosvetnih inspektora u opštinskoj, odnosno gradskoj upravi

Akt iz stava 1. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Prestanak važenja propisa i drugih akata

Član 23.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe člana 204. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, broj 88/17), odredbe člana 88. stav 1. – u delu koji se odnosi na poveravanje poslova inspekcijskog nadzora Autonomnoj pokrajini Vojvodini, kao i odredbe člana 91. st. 2 – 7. i odredbe člana 92. Zakona o učeničkom i studentskom standardu („Službeni glasnik RS”, br. 18/10 i 55/13).

Stupanje na snagu i primena

Član 24.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o prosvetnoj inspekciji sadržan je u članu 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, sistem u oblasti obrazovanja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Predlog Zakona o prosvetnoj inspekciji ističe posebnosti postupka i položaja inspekcije u oblasti prosvete u odnosu na Zakon o inspekcijском nadzoru („Službeni glasnik RS”, broj 36/15), koji na opšti način uređuje inspekcijски nadzor.

Predlog zakona o prosvetnoj inspekciji sadrži objedinjene odredbe sistemskog Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, broj 88/17) i posebnih zakona kojima je uređena oblast prosvete i to: Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 18/10 i 101/17), Zakona o dualnom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, broj 101/17), Zakona o obrazovanju odraslih („Službeni glasnik RS”, br. 55/13 i 88/17), Zakona o učeničkom i studentskom standardu („Službeni glasnik RS”, br. 18/10 i 55/13), Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, broj 88/17) i Zakona o udžbenicima („Službeni glasnik RS”, broj 68/15).

Predlog zakona na poseban način objedinjuje sve odredbe koje se odnose na inspekcijски nadzor, po nivoima obrazovanja, iz posebnih zakona u oblasti obrazovanja i vaspitanja, u jedan zakon.

– Razlog za donošenje ovog zakona je odredba člana 204. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, u prelaznim i završnim odredbama, koji je stupio na snagu 7. oktobra 2017. godine, kojim je propisano da se do donošenja posebnog zakona kojim se bliže uređuje inspekcijски nadzor u oblasti obrazovanja i vaspitanja, primenjuju se odredbe čl. 146 – 150. i člana 166. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 62/16 – US) u delu koji se odnosi na poveravanje poslova iz člana 146. st. 4. i 5. i člana 149. tog zakona.

Tokom 2017. godine izvršeno je ukupno **6702** inspekcijских nadzora i to: **1977** redovnih, **3972** vanrednih, **632** kontrolnih i **121** dopunski inspekcijски nadzor.

Od ukupnog broja inspekcijских nadzora, **764** inspekcijска nadzora su se odnosila na kontrolu primene zakona kojim su uređene osnove sistema obrazovanja i vaspitanja, zakona koji uređuje predškolsko vaspitanje i obrazovanje i drugih propisa, u ustanovama predškolskog vaspitanja i obrazovanja, **3116** inspekcijских nadzora koji su se odnosili na kontrolu primene zakona kojim su uređene osnove sistema obrazovanja i vaspitanja, zakona koji uređuje osnovno obrazovanje i vaspitanje i dr. propisa, u ustanovama osnovnog obrazovanja i vaspitanja, **1846** inspekcijских nadzora koji su se odnosili na kontrolu primene zakona kojim su uređene osnove sistema obrazovanja i vaspitanja, zakona koji uređuje srednje obrazovanje i vaspitanje i dr. propisa u ustanovama srednjeg obrazovanja i vaspitanja, **77** inspekcijских nadzora koji su se odnosili na kontrolu primene zakona kojim je

uređeno obrazovanje odraslih i javnopriznatih organizatora aktivnosti, **71** inspekcijski nadzor koji se odnosio na kontrolu primene zakona i dr. propisa kojim je uređeno visoko obrazovanje, **22** inspekcijska nadzora koji su se odnosili na kontrolu primene zakona i dr. propisa kojim je uređen učenički i studentski standard, **1977** inspekcijskih nadzora koji su se odnosili na kontrolu primenu zakona koji uređuje zaštitu stanovništva od izloženosti duvanskom dimu, **25** inspekcijskih nadzora nad radom neregistrovanih subjekata, kao i drugi nadzori.

Broj planiranih redovnih nadzora za 2017. godinu iznosio je **2252** imajući u vidu broj nadziranih subjekata u trenutku izrade godišnjeg plana inspekcijskog nadzora. U decembru mesecu broj subjekata koji treba da kontroliše prosvetna inspekcija prema Bazi podataka koju vodi Sektor za inspekcijske poslove iznosio je **2667**. Tokom 2017. godine značajno je uvećan broj privatnih ustanova predškolskog, srednjeg i visokog obrazovanja.

Broj otkrivenih i otklonjenih ili bitno umanjenih nastalih štetnih posledica po zakonom zaštićena dobra, prava i interese iskazan je kroz oko **4500** naloženih mera u dostavljenim zapisnicima o inspekcijskom nadzoru sačinjenih u redovnom, vanrednom i dopunskom nadzoru koji su dostavljeni od strane prosvetnih inspektora (opštinskih/gradskih/republičkih i inspektora za visoko obrazovanje i učenički i studentski standard), a od kojih nešto više od **10%** čine preventivne mere.

Broj otkrivenih i otklonjenih ili bitno umanjenih nastalih štetnih posledica po zakonom zaštićena dobra, prava i interese (korektivno delovanje inspekcije) iskazan je kroz **632** izvršena kontrolna inspekcijska nadzora kojima je kontrolisano otklanjanje utvrđenih nezakonitosti u redovnom, vanrednom i dopunskom inspekcijskom nadzoru.

Tokom 2017. godine realizovano je **133** nadzora sa drugim inspekcijama.

Vezano za broj nadzora nad radom opštinskih/gradskih inspektora koji poslove inspekcijskog nadzora obavljaju kao poverene, tokom 2017. godine, sačinjena je **241** instrukcija za rad, a izvršeno je **32** nadzora nad radom inspektora.

Prosvetni inspektori su u 2017. godini, u toku vršenja inspekcijskog nadzora, nadležnim pravosudnim organima podneli ukupno **5** krivičnih prijavi i **238** zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, a pokrenuta su i **2** upravna spora.

Na osnovu odredaba Zakona o inspekcijskom nadzoru („Službeni glasnik RS“, broj 36/15), Sektor za inspekcijske poslove je radi ostvarivanja cilja inspekcijskog nadzora, preventivno, kroz obaveštavanje javnosti i subjekte nadzora, na zvaničnoj internet stranici Ministarstva objavio sledeća akta:

- zakone, podzakonske i druge akate koji su osnov za vršenje inspekcijskog nadzora i čiju primenu preko prosvetnih inspektora kontroliše;
- kontrolne liste koje primenjuje u postupku redovnog inspekcijskog nadzora;
- godišnje planove inspekcijskog nadzora za predškolske ustanove, ustanove osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja, visokoškolske ustanove, ustanove učeničkog i studentskog standarda za školsku 2017/2018. godinu.
- Pokrajinskom organu uprave nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja su zakonom (Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, Zakonom o visokom obrazovanju, Zakonom o učeničkom i studentskom standardu) povereni poslovi inspekcijskog nadzora za teritoriju AP Vojvodina (u prvom i drugom stepenu). Ovaj način funkcionisanja inspekcijskog nadzora na teritoriji AP Vojvodina

podrazumeva svakodnevnu saradnju sa Sektorom za inspekcijske poslove i koji je sa stanovišta Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja uspešan.

- Rešenjem ministra prosvete, nauke i tehnološkog razvoja broj 112-01-00416/2009-12 od 3. novembra 2009. godine, utvrđen je broj prosvetnih inspektora, po opštinama i gradovima u prvom stepenu. Ovaj način funkcionisanja inspekcijskog nadzora na teritoriji opština i gradova podrazumeva svakodnevnu saradnju sa Sektorom za inspekcijske poslove, odnosno republičkim prosvetnim inspektorima čije je sedište u Ministarstvu i školskim upravama. Sa stanovišta Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja ovaj način funkcionisanja bi mogao da bude bolji ukoliko bi sve opštine, odnosno gradovi angažovali potreban broj prosvetnih inspektora u skladu sa Rešenjem ministra. Ministarstvo će na osnovu odredaba Zakona o državnoj upravi, a u saradnji sa Ministarstvom države uprave i lokalne samouprave izvršiti nadzor nad radom opština i gradova kojim su ovi poslovi povereni, a ne vrše se u skladu sa zakonom, odnosno Rešenjem ministra.

U ovim slučajevima, kada posao inspekcijskog nadzora ne vrši opština, odnosno grad, ove poslove vrše republički prosvetni inspektori u sastavu Ministarstva, odnosno u školskim upravama, u skladu sa Zakonom.

Zakon o prosvetnoj inspekciji ima za cilj:

- jedinstveno uređenje inspekcijskog nadzora, odnosno donošenje jednog zakona kojim će biti uređen inspekcijski nadzor u nadziranim subjektima za oblast obrazovanja;

- pokazatelj učinka na osnovu kog će se meriti ostvarenje zacrtanog cilja: donošenje Zakona o prosvetnoj inspekciji koji je usklađen sa odredbama Zakona o opštem upravnom postupku i Zakona o inspekcijskom nadzoru;

- izvor podataka koji će biti korišćeni tokom praćenja ostvarenja cilja: mišljenja nadležnog Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave o usklađenosti odredaba Zakona o prosvetnoj inspekciji sa odredbama krovnog, Zakona o opštem upravnom postupku i Zakona o inspekcijskom nadzoru, koje je obrađivač navedenih zakona, kao i mišljenje o usklađenosti sa navedenim zakonima Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo;

Predlog zakona o prosvetnoj inspekciji ima za cilj, da u skladu sa odredbama Zakona o inspekcijskom nadzoru, poveća broj preventivnih mera, savetodavnu ulogu prosvetne inspekcije, odnosno da se smanji broj naloženih mera prilikom obavljanja redovnih i vanrednih inspekcijskih nadzora, kao i manji broj kontrolnih nadzora nadziranih subjekata.

Vezano za pitanja da li je problem mogao da se reši bez donošenja akta, odnosno zašto je donošenje akta najbolji način za rešavanje problema, ističemo da je inspekcijski nadzor u oblasti prosvete uređen odredbama zakona u oblasti obrazovanja i vaspitanja i učeničkog i studentskog standarda: Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, broj 88/17), Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju („Službeni glasnik RS”, broj 18/10), Zakona o obrazovanju odraslih („Službeni glasnik RS”, broj 55/13), Zakona o učeničkom i studentskom standardu („Službeni glasnik RS”, br. 18/10 i 55/13) i Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 87/16). S tim u vezi jedinstveno uređenje inspekcijskog nadzora u oblasti prosvete moguće je jedino i samo donošenjem zakona i to posebnog zakonom u skladu sa odredbama opšteg Zakona o inspekcijskom nadzoru, a posebno imajući u vidu gore navedeni član 204.

Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja kojim je propisano da se do donošenja posebnog zakona kojim se bliže uređuje inspekcijski nadzor u oblasti obrazovanja i vaspitanja, primenjuje odredbe ranije važećeg Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

U smislu navedenog, pripremljen je Predlog zakona o prosvetnoj inspekciji.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona o prosvetnoj inspekciji (u daljem tekstu: Predlog zakona) uređuje se predmet Predloga zakona, odnosno posebnosti postupka i položaja inspekcije u oblasti prosvete (u daljem tekstu: prosvetna inspekcija).

Članom 2. Predloga zakona definiše se predmet inspekcijskog nadzora. Prosvetna inspekcija u vršenju inspekcijskog nadzora ispituje primenu zakona i drugih propisa u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, dualnog obrazovanja, visokog obrazovanja, udžbenika i učeničkog i studentskog standarda

Članom 3. Predloga zakona koji se odnosi na rodnu ravnopravnost u jeziku propisano je da termini izraženi u ovom zakonu u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.

Članom 4. Predloga zakona definisana je svrha prosvetne inspekcije. Ovim članom je propisano da je svrha prosvetne inspekcije da, saglasno utvrđenim nadležnostima, obezbedi ostvarivanje javnog interesa i nesmetano obavljanje delatnosti u oblastima koje su predmet nadzora.

Članom 5. Predloga zakona uređen je inspekcijski nadzor u oblasti prosvete. Ovim članom propisano je da poslove inspekcijskog nadzora obavlja prosvetni inspektor u ministarstvu nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja, u organu pokrajinske uprave nadležne za poslove obrazovanja i vaspitanja i gradskom i opštinskom organu nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja, kao i da nadzor nad radom prosvetne inspekcije u obavljanju poverenih poslova vrši prosvetna inspekcija ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja i vaspitanja i organ pokrajinske uprave nadležan za poslove obrazovanja i vaspitanja.

Prosvetni inspektor obavlja poslove inspekcijskog nadzora nad radom ustanova predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, obrazovanja odraslih, visokoškolskih ustanova, ustanova učeničkog i studentskog standarda, poslodavaca za učenje kroz rad učenika, Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, Pedagoškog zavoda Vojvodine, centara za stručno usavršavanje, javno priznatih organizatora aktivnosti i neregistrovanih subjekata.

Članom 6. Predloga zakona utvrđeni su uslovi za prosvetnog inspektora. Ovim članom je propisano da prosvetni inspektor može biti lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na studijama drugog stepena (master akademske studije, master strukovne studije i specijalističke akademske studije) po propisu koji uređuje visoko obrazovanje, počev od 10. septembra 2005. godine, odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine, po propisu koji je uređivao visoko obrazovanje do 10. septembra 2005. godine i koje ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

Lice iz stava 1. ovog člana je u obavezi da položi državni stručni ispit i ispit za inspektora.

Ovakvo zakonsko rešenje će omogućiti lakše i brže zapošljavanje prosvetnih inspektora, omogućiće kvalitetnije i stručnije obavljanje zajedničkih inspekcijskih nadzora koje prosvetni inspektori obavljaju sa inspekcijama iz drugih oblasti na koje upućuje Zakon o inspekcijskom nadzoru, kao i Koordinaciona komisija za inspekcijski nadzor koja usvaja planove kordinisanih/zajedničkih inspekcijskih nadzora.

U čl. 7. do 14. Predloga zakona taksativno su navedeni poslovi prosvetnog inspektora kada u vršenju inspekcijskog nadzora kontroliše primenu zakona o prosvetnoj inspekciji i drugih zakona i propisa kojima se uređuje organizacija i način rada ustanova predškolskog vaspitanja i obrazovanja i osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, ustanova visokoškolskog obrazovanja, učeničkog i studentskog standarda, kao i poslovi inspekcijskog nadzora nad radom poslodavca i Privrednom komorom Srbije, nad radom zavoda, centara za stručno usavršavanje, ustanova za obrazovanje odraslih i javno priznatih organizatora aktivnosti i nad neregistrovanim subjektom. Ovaj član je obuhvatio odredbe koje se odnose na poslove inspekcijskog nadzora propisane Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju, Zakonom o dualnom obrazovanju, Zakonom o obrazovanju odraslih, Zakonom o učeničkom i studentskom standardu, Zakonom o visokom obrazovanju i Zakonom o udžbenicima i Zakonom o inspekcijskom nadzoru.

Članom 15. Predloga zakona uređena su ovlašćenja prosvetnog inspektora koje prosvetni inspektor ima u vršenju poslova inspekcijskog nadzora koji su u ovom Predlogu zakona razvrstani prema vrsti nadziranog subjekta, u članovima 7.- 14. ovog Predloga zakona. Ovaj član Predlog uređuje na sveobuhvatan način ovlašćenja prosvetnog inspektora.

Članom 16. Predloga zakona definisan je inspekcijski i stručno-pedagoški nadzor. Ovim članom je propisano da prosvetna inspekcija u obavljanju poslova iz svog delokruga, sarađuje sa organizacionom jedinicom Ministarstva u čijoj nadležnosti je obavljanje stručno - pedagoškog nadzora u cilju ostvarivanja i zaštite prava i obaveza dece i učenika, njihovih roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika i zaposlenih, kao i da se postupak inspekcijskog nadzora pokreće u skladu sa odredbama zakona kojim je uređen inspekcijski nadzor, kao i na osnovu inicijative prosvetnog savetnika kada prosvetni savetnik u postupku stručno – pedagoškog nadzora utvrdi nepravilnosti u radu ustanove, u skladu sa zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja, posebnim zakonima, podzakonskim i drugim aktima.

Dugogodišnja praksa pokazuje neophodnost neposrednog zajedničkog postupanja prosvetnih inspektora i prosvetnih savetnika u situacijama kada je njihove nadležnosti teško razgraničiti i kada postupanje samo jedne ne može da obezbedi u potpunosti pravo za bilo kog učesnika u vaspitno-obrazovnom procesu.

Članom 17. Predloga zakona uređena su ovlašćenja Ministarstva prema organima kojima su povereni poslovi. Ovaj član definiše prava i dužnosti prosvetnog inspektora Ministarstva, odnosno republičkog prosvetnog inspektora u odnosu na organe kojima je povereno vršenje inspekcijskog nadzora, koji pored ostalih ovlašćenja, priprema ministru nadležnom za poslove obrazovanja i vaspitanja predlog rešenja po žalbi protiv rešenja opštinske, odnosno gradske uprave donetog u vršenju inspekcijskog nadzora; ostvaruje neposredan nadzor nad radom prosvetnog

inspektora; izdaje obavezne instrukcije za izvršavanje zakona i drugih propisa, za vršenje poslova i kontroliše njihovo izvršavanje; organizuje zajednički nadzor sa inspektorima u organima kojima je povereno vršenje inspekcijskog nadzora; traži izveštaje, podatke i obaveštenja o vršenju poverenih poslova inspekcijskog nadzora; 6) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom kojim se na opšti način uređuje inspekcijski nadzor i zakonom kojim se uređuje državna uprava.

Ovim članom proisano je i da u vršenju nadzora nad radom organa kome je povereno vršenje inspekcijskih poslova, prosvetni inspektor Ministarstva vrši neposredan uvid u ispunjenost uslova iz člana 6. ovog zakona, rad i postupanje prosvetnog inspektora, zapisnički konstatuje utvrđene nepravilnosti i određuje mere i rokove za njihovo otklanjanje, kao i da nepostupanje po merama za otklanjanje nepravilnosti iz stava 2. ovog člana predstavlja težu povredu dužnosti.

Ukoliko prosvetni inspektor ne otkloni nepravilnosti utvrđene zapisnikom u datom roku, prosvetni inspektor Ministarstva je ovlašćen da, u skladu sa zakonom, predloži pokretanje disciplinskog postupka protiv tog inspektora, kao i protiv njegovog neposrednog rukovodioca. Prosvetni inspektor Ministarstva ovlašćen je i da, u skladu sa zakonom, predloži udaljenje s rada ovih službenih lica protiv kojih se pokrene disciplinski postupak.

Članom 18. Predloga zakona uređeno je poveravanje poslova opštinskoj i gradskoj upravi. Ovim članom propisano je da inspekcijski nadzor nad radom ustanove, kao povereni posao, obavlja opštinska odnosno gradska uprava, da Ministarstvo preko republičkog prosvetnog inspektora vrši neposredan inspekcijski nadzor ako ga opštinska, odnosno gradska uprava ne vrši, odnosno, više opštinskih uprava može organizovati zajedničku prosvetnu inspekciju. Svaki prosvetni inspektor te zajedničke prosvetne inspekcije je mesno nadležan za celu teritoriju (područje) za koju je zajednička inspekcija organizovana.

Po žalbi protiv rešenja opštinske, odnosno gradske uprave donetog u vršenju inspekcijskog nadzora rešava Ministarstvo.

Ovlašćenja Ministarstva prema organima kojima su povereni poslovi, propisana članom 17. ovog zakona, kao i poslovi republičke prosvetne inspekcije i rešavanja po žalbi protiv prvostepenih rešenja, koji su propisani st. 3. i 4. ovog člana, poveravaju se autonomnoj pokrajini za jedinice lokalne samouprave na teritoriji autonomne pokrajine.

Članom 19. Predloga zakona uređeno je poveravanje poslova Autonomnoj pokrajini Vojvodini u oblasti visokog obrazovanja i učeničkog i studentskog standarda. Ovim članom propisano je da poslove inspekcijskog nadzora nad radom visokoškolskih ustanova na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, utvrđene čl. 10. i 15. st. 1. i 2. ovog Predloga zakona, kao poverene, obavlja preko svojih organa Autonomna pokrajina Vojvodina, a da poslove inspekcijskog nadzora nad zakonitošću rada ustanova učeničkog i studentskog standarda, na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, utvrđene čl. 11. i 15. stav 1. ovog Predloga zakona, kao poverene, obavlja preko svojih organa Autonomna pokrajina Vojvodina.

Članom 20. Predloga zakona propisano je da se godišnji plan inspekcijskog nadzora donosi za školsku odnosno radnu godinu čije je trajanje definisano zakonom iz oblasti obrazovanja i vaspitanja

Članom 21. Predloga zakona propisano je da će se postupci inspekcijskog nadzora započeti pre stupanja na snagu ovog zakona okončati u skladu sa odredbama propisa koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog zakona.

Članom 22. Predloga zakona propisano je da će se ministar nadležan za poslove obrazovanja i vaspitanja, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, doneti akt o utvrđivanju potrebnog broja prosvetnih inspektora u opštinskoj, odnosno gradskoj upravi, kao i da će akt iz prethodnog stava biti objavljen u Službenom glasniku Republike Srbije.

Članom 23. Predloga zakona propisano je da danom stupanja na snagu zakona prestaju da važe odredbe člana 204. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, broj 88/17), člana 91. st. 2 – 7, člana 92. i člana 88. Zakona o učeničkom i studentskom standardu („Službeni glasnik RS”, br. 18/10 i 55/13), u delu koji se odnosi na poveravanje poslova inspekcijuskog nadzora Autonomnoj pokrajini Vojvodini.

Članom 24. Predloga zakona propisano je da će zakon stupiti na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za realizaciju odredaba Predloga zakona o prosvetnoj inspekciji nisu potrebna sredstva, odnosno realizacija ovog Predloga ne proizvodi finansijski efekat što se potvrđuje izjavom u okviru Obrasca standardne metodologije za procenu finansijskih efekata akta (PFE Obrasca).

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se Zakon o prosvetnoj inspekciji donese po hitnom postupku.

Donošenjem ovog zakona po hitnom postupku obezbediće se potpunost ostvarivanja poslova inspekcijuskog nadzora i potpuna pravna sigurnost po osnovu primene njegovih odredaba, a u suprotnom – nedonošenje ovog zakona po hitnom postupku i bez odlaganja moglo bi da prouzrokuje štetne posledice po rad organa nadležnih za vršenje inspekcijuskog nadzora u oblasti prosvete.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

2. Naziv propisa

Predlog zakona o prosvetnoj inspekciji - Draft Law on Education Inspectorate

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

/

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

/

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

/

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili

sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

/

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

NE

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

NE

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti:

Ministarstvo za evropske integracije se u mišljenju broj: 011-00-5/2017-03 od 6. jula 2017. godine, izjasnilo da sa stanovišta delokruga Ministarstva za evropske integracije, a uzimajući u obzir dostavljenu Izjavu o usklađenosti Predloga zakona sa propisima Evropske unije, nema primedaba na dostavljeni materijal, te da polazeći od navedenog u tački 8. Izjave o usklađenosti, u postupku pripreme Nacrta zakona nije bilo potrebno konsultovati Evropsku komisiju ili druga stručna tela Evropske unije.